

Tervise- ja tööministri 23. juuli 2014. a määruse nr 49 „Laevapere liikme toidunormid ja toitlustamise kord“ muutmise määruse eelnõu seletuskiri

1. Sissejuhatus

1.1. Sisukokkuvõte

12. detsembril 2019. a võttis Riigikogu vastu meretöö seaduse ja meresõiduohutuse seaduse muutmise seaduse. Seadus jõustus 3. jaanuaril 2020. a ning sellega võeti Eesti õigusesse üle kaks direktiivi, millega rakendatakse meretööd ja kalandustööd puudutavaid sotsiaalpartnerite kokkuleppeid. Üks nendest direktiividest on nõukogu direktiiv (EL) 2017/159, millega rakendatakse Euroopa Liidu põllumajandusühistute üldise liidu (Cogeca), Euroopa Transporditöötajate Föderatsiooni (ETF) ja Euroopa Liidu kalandusettevõtete riiklike organisatsioonide ühenduse (Europêche) vahel 21. mail 2012 sõlmitud kokkulepet, mis käsitleb Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni 2007. aasta kalandustöö konventsiooni¹ rakendamist (edaspidi direktiiv või direktiiv (EL) 2017/159).

Direktiiviga reguleeritakse reederite ja kalurite kohustusi töösuhtes, miinimumnõudeid tööle kalalaeval (vanuse alammäär, tervisekontroll), töötingimusi (nõuded mehitamisele, töö- ja puhkeaeg, munsterroll, kaluri tööleping, kodumaale tagasisõit, töövahendus) ning tervishoidu ja tööohutust (toitlustamine, eluruumid ja elamistingimused kalalaevas, tervisekaitse, meditsiiniabi, õnnetuste ärahoidmine).

Tagamaks meretöö seaduse (MTööS) direktiiviga kooskõlas olek, laiendati MTööS-i kohaldamisala meretöö seaduse ja meresõiduohutuse seaduse muutmise seadusega osaliselt ka alla 24 meetri pikkustele kalalaevadele². Muu hulgas sätestati, et ka alla 24 meetri pikkuste kalalaevade puhul korraldab kapten reederi kulul laevaperele toidu varumise ja laevapere liikmete korrapärase toitlustamise laeval.

Määruse muutmisega laiendatakse määruse kohaldamisala alla 24 meetri pikkustele kalalaevadele, mis jäävad merele kauemaks kui 24 tunniks ja mille puhul kalurid ööbivad sadamas laeva pardal. Muudatusega täpsustatakse, et nimetatud laevadel on vajalik tagada laevapere liikmetele kvaliteetne toit ja joogivesi.

1.2. Eelnõu ettevalmistaja

Määruse ja seletuskirja on ette valmistanud Sotsiaalministeeriumi töö- ja pensionipoliitika osakonna töösuhete poliitika juht Mariliis Proos (626 9255; mariliis.proos@sm.ee).

Määruse õigusliku ekspertiisi on teinud Sotsiaalministeeriumi õigusosakonna õigusnõunik Ethel Bubör (626 9738; ethel.bubor@sm.ee).

Määruse on keeleteimetanud Rahandusministeeriumi ühisosakonna dokumendihaldustalituse keeleteimetaja Virge Tammaru (626 9320; Virge.Tammaru@fin.ee).

1.3. Märkused

Eelnõuga võetakse üle nõukogu direktiiv (EL) 2017/159. Eesti pidi direktiivi üle võtma 15. novembril 2019. a.

---

¹ Eesti ratifitseeris ILO kalandustöö konventsiooni 3. mail 2016. a.

² ILO kalandustöö konventsiooni sätete riigisisesele õigusesse ülevõtmisel meretöö seadusega otsustati Eestis konventsiooni tingimuste kohaldamisalast välja jätta alla 24 meetri pikkused kalalaevad, kuivõrd konventsioon võimaldas vastava erisuse tegemist. Direktiivi kohaldamisala erineb aga mõnevõrra konventsiooni kohaldamisalast ning nii ulatuslikke erandeid teha ei võimalda.

Määrus ei ole seotud muu menetluses oleva eelnõu rakendamisega. Küll aga on käesoleva määrusega samal ajal menetlemisel Vabariigi Valitsuse määrus, millega muudetakse Vabariigi Valitsuse 17. mai 2001. a määrust nr 173 „Kalalaevadele esitatavad töötervishoiu ja tööohutuse nõuded“ ja Vabariigi Valitsuse 10. juuli 2014. a määrust nr 112 „Nõuded laevapere liikme laeval majutamise tingimustele“. Nimetatud määruse muudatustega võetakse samuti üle nõukogu direktiiv (EL) 2017/159.

Määrusega muudetakse määruse 1. augustil 2014. a jõustunud redaktsiooni (RT I, 29.07.2014, 2).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu koosneb kolmest punktist, millest kahe esimesega muudetakse määruse kohaldamisala ning kolmandaga lisatakse määrusesse normitehniline märkus.

Eelnõu punktiga 1 muudetakse määruse § 2 lõiget 3. Kehtiva lõike 3 kohaselt ei kohaldata määrust alla 24 meetri pikkuse kalalaeva laevapere liikmete toitlustamise korraldamisel. Muudatusega absoluutne alla 24 meetri pikkuste kalalaevade välistus kaotatakse ning juhitakse tähelepanu sama paragrahvi järgmisele lõikele (lõige 4), mis sätestab määruse kohaldumise teatud ulatuses alla 24 meetri pikkusele kalalaevale. Tegemist on õiguselgust tagava muudatusega, mis välistab olukorra, kus isikul võib lõiget 3 lugedes tekkida ekslikult arvamus, et alla 24 meetri pikkusele kalalaevale määrust ei kohaldata.

Eelnõu punktiga 2 täiendatakse määruse § 2 lõikega 4. Paragrahvi 2 kehtiva lõike 3 kohaselt ei kohaldata määrust alla 24 meetri pikkuse kalalaeva laevapere liikmete toitlustamise korraldamisel. Lõikega 4 sätestatakse, et määruse § 3 lõigetes 1–3 ning § 8 lõigetes 2 ja 3 sätestatud kohaldatakse ka alla 24 meetri pikkusele kalalaevale. Nõuded ei kehti alla 24-meetrisele laevale juhul, kui laev ei jää merele kauemaks kui 24 tunniks ja kui kalurid ei ööbi sadamas laeva pardal.

Nõuded, mida laiendatakse ka alla 24 meetri pikkustele kalalaevadele, käsitlevad söögi ja joogi kogust (§ 3 lõige 1), varustamist (§ 3 lõige 2) ning toidu valiku põhimõtteid, nt toidu vaheldusrikkus, tasakaalustatus (§ 3 lõige 3). Lisaks peavad nimetatud alla 24-meetrised kalalaevad järgima toidu säilitamist ja jäätmete käitlemist reguleerivaid sätteid (§ 8 lõiked 2 ja 3).

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu viib Eesti õiguse kooskõlla direktiiviga (EL) 2017/159, millega rakendatakse Euroopa Liidu põllumajandusühistute üldise liidu (Cogeca), Euroopa Transporditöötajate Föderatsiooni (ETF) ja Euroopa Liidu kalandusettevõtete riiklike organisatsioonide ühenduse (Europêche) vahel 21. mail 2012 sõlmitud kokkulepet, mis käsitleb Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni 2007. aasta kalandustöö konventsiooni rakendamist (ELT L 25, 31.01.2017, lk 12–35).

Meretöö seaduse ja meresõiduohutuse seaduse muutmise seaduse eelnõu seletuskirja lisaks on direktiivi (EL) 2017/159 ja Eesti õiguse võrdlustabel³.

4. Määruse mõjud

Direktiivi (EL) 2017/159 ülevõtmise mõju hinnati meretöö seaduse ja meresõiduohutuse seaduse muutmise seaduse eelnõu seletuskirjas. Määruse muutmisel ei ole MTöös-i muutmisega võrreldes täiendavat mõju. Määruse muudatused võimaldavad rakendada seadusemuudatusi.

Meretöö seaduse ja meresõiduohutuse seaduse muutmise seaduse eelnõu seletuskirja kohaselt avaldab muudatus mõju kalalaeval töötavatele töötajatele ja reederitele.

³ Leitav: <https://www.riigikogu.ee/tegevus/eelnoud/eelnou/01895a95-f60d-4ace-b714-7a1b4c7b0061/Meret%C3%B6%C3%B6%20seaduse%20ja%20meres%C3%B5iduohutuse%20seaduse%20muutmise%20seadus>

Kaluritel, kes töötavad alla 24 meetri pikkusel kalalaeval, mis jääb merele kauemaks kui 24 tunniks ning mille puhul kalurid ööbivad sadamas laeva pardal, tekib õigus reederi kulul korrapärasele toitlustamisele. See avaldab positiivset mõju kalurite tervisele ehk positiivset sotsiaalset mõju. Reederitele omab toitlustusega seotud kohustuste suurenemine aga negatiivset majanduslikku mõju.

Lisaks tekivad Veeteede Ametile täiendavad ülesanded seoses laevapere liikmete elamistingimuste (siia alla võib paigutada ka toitlustuse) ülevaatuse tegemisega.

Muudatuste mõju on hinnatud väheoluliseks. Seda seetõttu, et mõju sihtrühm, mõju ulatus ja mõju sagedus on väike ning ebasoovitavate mõjude risk sihtrühmadele on vähene või puudub.

5. Määruse rakendamise seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Määruse rakendamise täiendavaid tulusid ega kulusid riigiasutustele ja kohalike omavalitsuste üksustele ei kaasne.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras ehk kolmandal päeval pärast Riigi Teatajas avaldamist.

7. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu esitatakse ministeeriumitele kooskõlastamiseks eelnõude infosüsteemi (EIS) kaudu ministeeriumidele ja arvamuse avaldamiseks Tööinspeksioonile, Terviseametile, Veeteede Ametile, Eesti Ametiühingute Keskliidule, Eesti Kaubandus-Tööstuskojale, Eesti Tööandjate Keskliidule, Eesti Meremeeste Sõltumatule Ametiühingule, Eesti Laevaomanike Liidule, Eesti Laevajuhtide Liidule, Eesti Kaugpüüdjate Liidule, Eesti Kalurite Liidule, Eesti Kalapüügiühistule, Eesti Traalpüügi Ühistule, Eesti Kutseliste Kalurite Ühistule, Harju Kalandusühingule, Liivi Lahe Kalanduskogule, Läänemaa Rannakalanduse Seltsile, Peipsi Kalanduspiirkonna Arendajate Kogule, MTÜ-le Saarte Kalandus, Virumaa Rannakalurite Ühingule, MTÜ-le Võrtsjärve Kalanduspiirkond ja MTÜ-le Hiukala.